

รายงานผลการสัมมนา

เรื่อง บทเรียนจากบอลโลกสู่การพัฒนาปกป้องกัน
เด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ในระยะยาว

ดำเนินการโดย

คณะกรรมการส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์
กรมกิจการเด็กและเยาวชน
มูลนิธิสธารณสุขแห่งชาติ
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

รายงานผลการสัมมนา เรื่อง บทเรียนจากบอลโลกสู่การพัฒนาโลกป้องกันเด็กและเยาวชน
จากการพนันฟุตบอลออนไลน์ในระยะยาว

จัดโดย คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ดำเนินการโดย คณะอนุกรรมการส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ในการใช้สื่อออนไลน์ ร่วมกับ กรมกิจการเด็กและเยาวชน มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

วันศุกร์ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

ระหว่างเวลา ๐๙.๓๐ - ๑๒.๐๐ นาฬิกา

ณ ห้องรับรอง ๑ - ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒

คณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติ
แห่งชาติ ดำเนินการโดย คณะอนุกรรมการส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อ
ออนไลน์ ร่วมกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ ได้จัดการสัมมนา เรื่อง บทเรียนจากบอลโลกสู่การพัฒนาโลกป้องกันเด็กและ
เยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ในระยะยาว เมื่อวันศุกร์ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ ห้องรับรอง
๑ - ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ สรุปสาระสำคัญของการสัมมนาได้ ดังนี้

๑. วิถีทัศน์ “สานพลังเพื่อป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์”

ภายหลังจากการลงนาม “บันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ในช่วงฟุตบอลโลก ๒๐๑๘” จำนวน ๑๑ หน่วยงาน ได้แก่ กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย และสถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย ทุกหน่วยงานได้มีการดำเนินงานกับภาคีเครือข่าย ภายใต้กรอบความร่วมมือ ๔ มิติ ตลอดระยะเวลา ก่อนการแข่งขันฟุตบอลโลกจนสิ้นสุดการแข่งขัน ดังนี้

มติที่ ๑ : การสื่อสารและสร้างความตระหนักให้แก่สังคม มีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการพนันฟุตบอล ในโรงเรียนและชุมชน การประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานระดับจังหวัด เป็นศูนย์ปฏิบัติการรับแจ้งเบาะแส จัดทำสื่อความรู้ และจัดกิจกรรมรณรงค์ครอบคลุมถึงระดับตำบล นอกจากนี้ สสส. และกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ได้สนับสนุนงบประมาณให้แก่สภาเด็กและเยาวชน สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย และภาคีเครือข่าย ผลิตและประกวดภาพยนตร์สั้น รณรงค์เผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์และออฟไลน์ ตลอดจนสำรวจความคิดเห็นของเยาวชนกับการพนันออนไลน์

มติที่ ๒ : การป้องกัน นักเรียนถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญในการเฝ้าระวังไม่ให้เล่นการพนันทายผลฟุตบอล โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีหน่วยให้นำปรึกษา แนะนำ และเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา สำหรับนอกสถานศึกษา สสส. ได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดเวทีและจัดทำรายงานสถานการณ์การพนันประจำปี ตลอดจนการพัฒนาเครือข่ายเด็กและเยาวชนร่วมเฝ้าระวัง การโฆษณาเชิญชวนและช่องทางการเล่นการพนันฟุตบอลออนไลน์

มติที่ ๓ : การปราบปรามและการบังคับใช้กฎหมาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการจับกุมเจ้ามือผู้เล่นการพนัน ๑๕,๘๖๘ ราย ยึดของกลางคิดเป็นมูลค่าประมาณ ๕๑ ล้านบาท นอกจากนี้ มีการดำเนินการในระดับพื้นที่ ได้แก่ กระทรวงวัฒนธรรมร่วมกับหน่วยงานรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด ตรวจตราร้านเกมและร้านอินเทอร์เน็ตไม่ให้เป็นแหล่งมั่วสุม กระทรวงมหาดไทยร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ตรวจตราแหล่งบันเทิงและสถานบริการ สำนักงาน กสทช. ขอความร่วมมือผู้ประกอบการวิทยุและโทรทัศน์ เกี่ยวกับการนำเสนอข่าวการวิเคราะห์การนำเสนอฟุตบอลไม่ให้เป็นการเชิญชวนและให้ข้อมูลอัตราต่อรองเพื่อเล่นการพนัน

มติที่ ๔ : การช่วยเหลือและเยียวยา กรมสุขภาพจิตจัดทำแนวทางการให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองและคนใกล้ชิดเด็กและเยาวชน และจัดให้มีสายด่วนให้คำปรึกษาผู้ที่ได้รับผลกระทบจาก

การพนัน กรมกิจการเด็กและเยาวชน ประชาสัมพันธ์ช่องทางบริการช่วยเหลือและเยียวยาภัยกับเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากการพนัน

การดำเนินงานเหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของภาคีเครือข่ายที่ร่วมลงนามความร่วมมือ ปัจจุบันการทำงานได้ขยายวงกว้างสู่ ๒๗ องค์กรและเครือข่าย ในรูปของคณะทำงานภายใน คณะอนุกรรมการส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ เพื่อผลักดันและสร้างกลไกการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลและพนันออนไลน์ให้เกิดความยั่งยืนถาวรต่อไป

๒. กล่าวต้อนรับและกล่าวรายงานความเป็นมาของการสัมมนา - โดยคุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี รองประธานคณะกรรมการการสังคมฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และในฐานะประธานคณะอนุกรรมการกิจการเด็ก และเยาวชน

เรียนท่านวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธานคณะกรรมการการสังคม เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดร.สมคิด สมศรี อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน ผู้แทนหน่วยงาน องค์กร ผู้แทนเด็กและเยาวชน สื่อมวลชน และแขกผู้มีเกียรติทุกท่าน ในนามของคณะกรรมการการสังคมฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขอขอบคุณประธานคณะกรรมการการสังคมฯ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานในการสัมมนา เรื่อง “บทเรียนจากบอลโลกสู่การพัฒนาปกป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ในระยะยาว” และขอต้อนรับผู้มีเกียรติทุกท่านเข้าสู่การสัมมนาในวันนี้

การพนันในปัจจุบันส่วนใหญ่อยู่บนระบบอินเทอร์เน็ต เด็กและเยาวชนเข้าถึงได้ง่ายผ่านสมาร์ทโฟน ผลการศึกษาพบว่าเด็กไทยอายุเพียง ๗ ปี เข้าสู่การเล่นพนัน และเยาวชนไทยมีแนวโน้มเล่นพนันหายผลฟุตบอลมากขึ้น เนื่องจากเข้าถึงช่องทางการเล่นได้ง่าย มีข้อมูลที่ช่วยตัดสินใจผ่านสื่อต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติของเยาวชนที่ยังมองการเล่นพนันว่าเป็นปัญหาไม่ร้ายแรง และยังคงไม่เห็นผลกระทบต่อตนเองและครอบครัว มหกรรมการแข่งขันฟุตบอลโลก ๒๐๑๘ ณ สหพันธรัฐรัสเซีย ในระหว่างวันที่ ๑๔ มิถุนายน - ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา มี ๑๑ องค์กรได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ในช่วงฟุตบอลโลก ๒๐๑๘ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๑ โดยการสนับสนุนของคณะกรรมการส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน และมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ เพื่อบูรณาการทำงานร่วมกันใน ๔ มิติ คือ มิติการรณรงค์และสร้างความตระหนักให้แก่สังคม มิติการป้องกัน มิติการปราบปรามและการบังคับใช้กฎหมาย และมิติการช่วยเหลือเยียวยา ปัจจุบันแม้ฤดูกาลแข่งขันฟุตบอลโลก ๒๐๑๘ ได้ผ่านพ้นไปแล้ว แต่เครือข่ายการขับเคลื่อนงานเพื่อลดผลกระทบการพนันออนไลน์ที่มีต่อเด็กและเยาวชน ได้ขยายวงเพิ่มขึ้นถึง ๒๘ องค์กร และมุ่งมั่นดำเนินภารกิจเพื่อเสริมสร้างความตระหนักให้สังคมเข้าใจถึงความรุนแรงของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งการปรับเปลี่ยนทัศนคติของเด็ก เยาวชน และทุกภาคส่วนในสังคม จากที่เคยมองว่าการพนันเป็นปัญหาไม่ร้ายแรง ให้หันมาเฝ้าระวังและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนไม่ให้เข้าสู่วงจรการพนันในทุกรูปแบบอย่างจริงจัง

การสัมมนาในวันนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอบทเรียนการดำเนินงานความร่วมมือป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันออนไลน์ในช่วงฟุตบอลโลก ๒๐๑๘ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปกป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ในระยะยาว และการมอบโล่ประกาศเกียรติคุณให้แก่ ๑๑ องค์กร ที่เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ (๑) กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๒) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๓) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (๔) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (๕) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (๖) สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (๗) สำนักงานคณะกรรมการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) (๘) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ (๙) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (๑๐) สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย และ (๑๑) สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย ในโอกาสนี้ขอขอบคุณ คณะอนุกรรมการส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน และมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ ที่ได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวม สักระาะห์องค์ความรู้ จัดทำข้อเสนอนโยบาย และกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนงานในภาพรวม ในโอกาสนี้ขอเรียนเชิญท่านวัลลภ ตังคณานูรักษ์ ประธานคณะกรรมการการสังคมฯ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้กรุณากล่าวเปิดการสัมมนา “บทเรียนจากบอลโลกสู่การพัฒนาปกป้องเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ในระยะยาว” และให้โอวาทแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา

๓. กล่าวเปิดการสัมมนา - โดยนายวัลลภ ตังคณานุก์รัช ประธานคณะกรรมการการการสังคมฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ขอขอบคุณคุณหญิงทรงสุธา ยอดมณี ในฐานะรองประธานคณะกรรมการการสังคมฯ และในฐานะประธานคณะอนุกรรมการกิจการเด็ก และเยาวชน ท่านอธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน ท่านวิทยากร หัวหน้าส่วนราชการ ท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ และผู้แทนเด็กและเยาวชนที่ได้เข้าร่วมสัมมนาในวันนี้

ประเด็นการพนันที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับรัฐสภา ซึ่งเคยมีความพยายามผลักดันการออกกฎหมายเปิดบ่อนการพนันเสรี เริ่มตั้งแต่ในช่วงที่ผมดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาที่มาจาก การแต่งตั้ง เมื่อปี ๒๕๓๙ - ๒๕๔๓ มีการเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับการให้มีบ่อนการพนันเสรีในประเทศไทย แต่วุฒิสภาในสมัยนั้นไม่เห็นด้วยและได้ยับยั้งร่างกฎหมายดังกล่าว จากนั้น เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาและผมได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตกรุงเทพมหานคร กระแสการตั้งบ่อนการพนันเสรีในประเทศไทยก็เกิดขึ้นอีกเช่นกัน และวุฒิสภาในสมัยนั้นก็ไม่เห็นชอบเช่นเดิม ต่อมาในสมัยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ การเสนอเรื่องบ่อนพนันและหวยออนไลน์ก็ยังไม่สามารถผ่านความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติไปได้ ถือเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย เรื่องบ่อนการพนันถูกหรือผิดอีกเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่แสดงให้เห็นแล้วว่าที่ผ่านมารัฐสภาทั้งที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนหรือที่มาจากการแต่งตั้ง เรื่องบ่อนการพนันเสรียังไม่สามารถที่ผ่านไปได้

ปัจจุบันโลกเปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น โลกที่น่าห่วงใย คือ การเล่นพนันออนไลน์ ซึ่งในฟุตบอลโลกครั้งที่ผ่านมา ต้องขอขอบคุณสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถือเป็นก้าว่างที่สำคัญมากที่มีการ

เตรียมการป้องกันอย่างชัดเจนที่สุดเท่าที่เคยเห็นมา มีการตั้งหน่วยงานที่ชัดเจน มีการดำเนินการที่ชัดเจน จนนำมาสู่การจับกุมและปราบปรามได้มากพอสมควร มีผลทำให้เยาวชนจำนวนมากได้รับการป้องกันจากกลไกของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ถือเป็นกลไกสำคัญหนึ่ง ซึ่งต้องขอชื่นชมและแสดงความยินดีกับภาคีทุกภาคส่วนที่ได้ร่วมมือร่วมกันทำงาน

การสัมมนาในวันนี้ เป็นหัวข้อที่น่าสนใจในการพัฒนากลไกการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้พ้นจากการพนันออนไลน์ ทั้งนี้ เด็กและเยาวชนจำนวนหนึ่งติดสิ่งเลวร้ายในหลายเรื่อง ทั้งติดสุรา ติดยาเสพติด ติดการพนัน ซึ่งผู้ใหญ่จะต้องตระหนักว่าจะไปคุ้มครอง ปกป้อง ดูแลเด็กและเยาวชนอย่างไรที่จะไม่ให้เด็กและเยาวชนไม่ติดในสิ่งที่เลวร้าย และหากติดแล้วจะสามารถพ้นจากการติดสิ่งเลวร้ายนั้นออกมาได้อย่างไร ถือเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ทั้งนี้ กลไกหนึ่งของรัฐสภา องค์กรของรัฐและเอกชนต่าง ๆ พยายามดำเนินการมาโดยตลอด คือ สภาเด็กและเยาวชน ซึ่งถือเป็นกลไกให้เด็กมีองค์กรของตนเองที่จะปกป้องคุ้มครองตนเอง จากเดิมเวทีสิทธิเด็กจะเป็นผู้ใหญ่มาเรียกร้องแทนเด็ก ในระยะหลังจะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนจะต้องลุกขึ้นมาเรียกร้องและต่อสู้ในเรื่องของตนเอง โดยในสมัยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้เกิด กลไกที่เรียกว่า สภาเด็กและเยาวชน ขึ้นใน ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ และในสภานิติบัญญัติในยุคปัจจุบัน คุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี และคณะได้ร่วมกันเพิ่มเติมแก้ไขกฎหมายให้มีสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบลขึ้นทั่วประเทศ จึงถือเป็นความโชคดีของรัฐสภาในยุคนี้ โดยประธานสภาเด็กระดับอำเภอทุกอำเภอ รวมทั้งกรรมการระดับชาติจะได้มีโอกาสเข้าพบท่านนายกรัฐมนตรี และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในปีนี้ด้วย สภาเด็กและเยาวชนจึงเป็นอีกกลไกที่เกิดขึ้นแล้ว และกลไกนี้ได้ร่วมจัดงานในวันนี้ ถือเป็นกลไกสำคัญ ที่จะมาจากเด็กและเยาวชนเองในการเรียนรู้ แลกเปลี่ยน และหาหนทางการปกป้องคุ้มครองพวกเขาเอง ดังนั้น การพัฒนากลไกในวันนี้ควรพูดถึงปัญหาให้น้อยลงแต่จะก้าวไปถึงกลไกที่จะดึงเด็กและเยาวชนออกจากวงจรที่ไม่ดีนั้นเสีย นอกจากนี้ แนวคิดโรงเรียนในคริสต์ศาสนาที่น่าสนใจซึ่งแตกต่างกับโรงเรียนในพุทธศาสนา คือ โรงเรียนในพุทธศาสนามักจะห้ามเด็กดื่มเหล้า เป็นสิ่งที่ไม่ดี ต้องเลิกดื่ม แล้วไปทำในสิ่งที่ดี ส่วนโรงเรียนในคริสต์ศาสนาไม่ได้บอกว่าห้ามดื่มเหล้า แต่พยายามจูงใจให้ดื่มอย่างอื่น เพราะเชื่อว่าดื่มอย่างอื่นดีกว่า เด็กจะเลิกดื่มเหล้าเอง มีการส่งเสริมกิจกรรมดี ๆ ในโรงเรียนจำนวนมาก เด็กก็จะกระโดดเข้าไปในเรื่องที่เขาสนใจ ตรงกับจริตและความสร้างสรรค์ของตนเอง เด็กก็จะเลิกสิ่งที่ไม่ดีเหล่านั้นได้โดยอัตโนมัติ ดังนั้น กลไกที่จะคิดพิจารณาในวันนี้อยากให้มองในเชิงแบบนี้ให้มากขึ้น และในโอกาสนี้ขอขอบคุณคณะผู้จัดงาน วิทยากร ขอขอบคุณท่านผู้เกียรติทั้งหลาย รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่ได้เข้ามาร่วมทำให้การสัมมนาในครั้งนี้มีเสน่ห์มากขึ้น มีคุณค่ามากขึ้น และหวังว่ากิจกรรมในวันนี้จะสำเร็จลุล่วงตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ ด้วยความขอบคุณยิ่งในนามของรัฐสภาได้มีโอกาสต้อนรับและได้มาร่วมกันจัดสัมมนาในวันนี้ ขอขอบคุณครับ

๔. พิธีมอบโล่ประกาศเกียรติคุณให้แก่ตัวแทน ๑๑ หน่วยงาน ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ การดำเนินงานป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ในช่วงฟุตบอลโลก ๒๐๑๘ - โดย นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธานคณะกรรมการการการสังคมฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- (๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- (๒) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- (๓) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
- (๔) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- (๕) สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
- (๖) สำนักงาน กสทช.
- (๗) กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- (๘) กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
- (๙) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- (๑๐) สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย
- (๑๑) สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย

๕. นำเสนอบทเรียนการดำเนินงานความร่วมมือป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันออนไลน์ ในช่วงฟุตบอลโลก ๒๐๑๘ - โดย ดร.ธีรรัตน์ พันทวี วงศ์ชนะเอนก ประธานคณะทำงานประสานความร่วมมือในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลโลกออนไลน์ในช่วงฟุตบอลโลก ๒๐๑๘

๕.๑ ความเป็นมา - คณะทำงานประสานความร่วมมือในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลโลกออนไลน์ในช่วงฟุตบอลโลก ๒๐๑๘ ซึ่งทำงานตามบันทึกข้อตกลงที่ได้ลงนามเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๑ นั้น ผลการดำเนินงานมีผลที่น่าพอใจ แต่ยังคงมีความท้าทายที่เหลืออีกมาก แม้บันทึกข้อตกลงจะจบไป เนื่องจากงานด้านการพนันไม่ใช่เรื่องง่าย ปัญหาการพนันมันอยู่ในสายเลือดของคนทั้งโลก เราไม่สามารถหยุดการพนันได้ แต่สามารถช่วยกันลดผลกระทบจากปัญหาการพนันได้ ในประเทศที่พัฒนาแล้วใช้วิธีนำการพนันอย่างอ่อนมาบริหารจัดการเพื่อให้คนในชาติได้ผ่อนคลายความเครียดได้เล่นในเวลาว่าง ส่วนการพนันอย่างหนักจะใช้กฎหมายควบคุม ดังนั้น เราจึงอยู่ในบริบทที่มีการพนันอยู่ใกล้ตัว แต่คนในชาติต้องรู้เท่าทัน ซึ่งในต่างประเทศเราเรียกว่า “การพนันอย่างรับผิดชอบ (Responsible Gambling)” แต่ยังไม่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งความรับผิดชอบแบบนี้ต้องเกิดจากทุกภาคส่วน ทั้งนี้ การบูรณาการความร่วมมือการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันในช่วงฟุตบอลโลก ๒๐๑๘ ซึ่งบอลโลกจะจัดในทุก ๔ ปี แต่ในปัจจุบันมีโปรแกรมแข่งขันฟุตบอลรายการอื่นอีกจำนวนมาก และสามารถเล่นพนันได้ทุกวันและเล่นได้ตลอดเวลาจากมือถือ ดังนั้น ความร่วมมือดังกล่าวจึงไม่ใช่แค่ ๔ ปีครั้ง ควรเกิดความร่วมมือในลักษณะดังกล่าวให้ถี่มากขึ้น

๕.๒ ข้อมูลสถานการณ์ - ผลการสำรวจและวิจัยของศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีข้อมูลที่น่าสนใจ พบว่า คนไทยเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ๘๒

เปอร์เซ็นต์ของจำนวนประชากร มีหมายเลขโทรศัพท์ในปัจจุบัน ๙๓ ล้านเศษ คนไทยในทุกวัยใช้หน้าจอ ทุกจอรวมกัน ทั้งสิ้นเฉลี่ยละวันมากกว่า ๙ ชั่วโมง เด็กไทยใช้เวลาบนหน้าจอค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของเด็กทั่วโลก เป็นข้อมูลที่จะทำให้เรารู้ว่าโอกาสของคนทุกวัย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นเด็กที่ยังต้องการการพัฒนาการตามช่วงวัย ซึ่งเด็กแรกเกิดและก่อน ๒๐ ปี ถือเป็นช่วงเวลาทองของชีวิตที่ต้องมีการพัฒนาร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หากขาดโอกาสไปก็จะมีผลต่อคุณภาพของเด็กคนนั้นที่จะโตขึ้นไปเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชน

(๑) โลกทัศน์ฟุตบอลออนไลน์ อาทิ “live betting” “BIG BETS” “FOOTBALL BETS” ซึ่งเห็นกันอยู่แพร่หลายในเว็บไซต์ โดยบริษัทรับพนันกีฬามีพนันหลายอย่าง เช่น กอล์ฟ รักบี้ บาสเกตบอล วอลเลย์บอล ฟุตบอล และอีสปอร์ต ซึ่งอีสปอร์ตมีพนันมาแล้วหลายล้านครั้งที่เปิดการแข่งขัน จึงเป็นมิติใหม่ของวงการพนันที่เข้าไปในวงการกีฬา เมื่อนึกถึงการพนันคนจะนึกถึงกีฬา เมื่อนึกถึงกีฬาคนจะนึกถึงการพนัน เป็นเรื่องที่ยกกันแทบไม่ได้เลย

(๒) สถานการณ์การพนัน จากผลการสำรวจพบว่า จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓ กลุ่ม คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา กลุ่มละ ๑,๗๐๐ กว่าตัวอย่าง จำนวนเกินครึ่ง ที่เห็นว่าเมื่อมีการรณรงค์ สามารถลดปัญหา ลดความคึกคัก ลดการเล่นพนัน ได้มากขึ้น นี่คือนี่ที่เป็นคุณประโยชน์ที่สามารถเชื่อมโยงได้กับการทำงานของคณะทำงาน นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลเด็กเป็นหนี้ ตั้งแต่ ๑,๘๐๐ บาท - ๑๐,๐๐๐ บาท ในระดับมหาวิทยาลัย แต่เด็กที่เล่นเอาเงินมากที่สุดเป็นเด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ละข้อมูลมีนัยสำคัญที่ซ่อนอยู่ในงานวิจัยดังกล่าว

(๓) เมื่อปี ๒๕๖๐ ผลการสำรวจ พบว่า คนไทยจำนวนกว่า ๒๘.๙ ล้านคน หรือร้อยละ ๕๔.๖ เล่นการพนัน ในจำนวนนี้เป็นเด็กและเยาวชนประมาณ ๓.๖ ล้าน คิดเป็น ๑ ใน ๙ คนที่เล่นการพนันเดินมา ๙ คน จะมีเด็ก ๑ คน เป็นตัวเลขที่น่าสนใจ ซึ่งงานวิจัยพบว่า ผู้ใหญ่ที่ติดการพนันนั้น ส่วนใหญ่เล่นการพนันมาตั้งแต่เด็ก เด็กผู้ชายเล่นการพนันมากกว่าเด็กผู้หญิง ๒ เท่า เพราะชอบความท้าทาย ชอบการแข่งขัน มีโอกาสและมีเพื่อนชักจูงได้มากกว่า ดังนั้น การปิดโอกาสไม่ให้ผู้ใหญ่ติดพนันคือการป้องกันไม่ให้เด็กเข้าถึงการพนัน หรือรู้เท่าทันการพนัน เสียตั้งแต่วัยเริ่มต้น และเป็นแนวทางสากลที่ทำกันทั่วโลก เพื่อปกป้องคุ้มครองเสียตั้งแต่วัยเด็กเพราะทำในวัยผู้ใหญ่อาจจะสายเกินไป

(๔) การพนันทายผลฟุตบอลเป็นการพนันที่ได้รับความนิยมอันดับ ๔ โดยอันดับที่ ๑ คือ สลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลเป็นเจ้าของ เป็นเจ้ามือ เป็นผู้ประกอบการ รองลงมาคือ หวยใต้ดิน และรองลงมาคือ ไพ่ ทั้งนี้ มีนักพนันฟุตบอล ๒.๔๗ ล้านคน โดยต้องเฝ้าระวังในกลุ่มเด็กและเยาวชน ๑๕-๒๕ ปี ที่มีถึงประมาณ ๖.๐๙ แสนคน ในจำนวนนี้เป็นเด็กอายุ ๑๕-๑๘ ปี ถึง ๑.๓๘ แสนคน หรือประมาณ ๒ ล้านคนเป็นนักพนันหน้าใหม่ เป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงที่จะทำอย่างไรที่จะหยุดไม่ให้เด็กหน้าใหม่เข้ามาเล่นการพนันอย่างขาดความรู้เท่าทันได้อย่างไร

(๕) การบำบัดและผลกระทบ การเล่นพนันผ่านมือถือจะมีมือถืออยู่ในมือตลอดเวลา มีข้อมูลเข้าตลอดเวลา พร้อมทั้งจะกดเล่นการพนัน พร้อมทั้งจะกด พร้อมทั้งจะลงเงิน การพนันออนไลน์จึงถือ

เป็นการพนันอย่างเข้ม (Hard Gambling) เนื่องจากสามารถเล่นพนันได้ตลอดเวลา ทั้งนี้ งานวิจัยพบว่าการบำบัดผู้มีปัญหาติดการพนันในกลุ่มผู้ใหญ่สามารถเลิกได้ร้อยละ ๓๐ ผู้ใหญ่ร้อยละ ๕ กลับไปติดซ้ำ กลุ่มเยาวชนสามารถเลิกได้ร้อยละ ๙ กลับไปติดซ้ำร้อยละ ๕ ทั้งนี้ เด็กและเยาวชนที่เล่นพนันจะมีผลกระทบทั้งการเรียน การมีหนี้สิน การก่ออาชญากรรม ตลอดจนมีปัญหาสุขภาพกายและจิตอันเกิดจากความเครียด และการเสพติดการพนัน ซึ่งคนไทยมักจะขาดมิติของการพิจารณาความเป็นไปได้ของรางวัลและโอกาสที่จะชนะ ซึ่งมักจะมองเพียงรางวัลโดยไม่สนใจโอกาสที่จะได้รับรางวัลที่สัดส่วนของโอกาสที่จะได้รางวัลต่ำมาก เช่น โอกาสถูกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาลรางวัลที่ ๑ คือ ๑ ใน ล้าน แต่คนกลับคิดว่าโอกาสถูกรางวัล ๕๐ เปอร์เซนต์ จึงกล้าที่จะไปทุ่มทุนแทบหมดตัวเพราะหวังรางวัล หากรู้ความจริงว่ามีโอกาสเพียง ๑ ใน ล้าน ก็จะเล่นอย่างระมัดระวัง เล่นอย่างมีความรับผิดชอบ (Responsible Gambling) เช่นเดียวกับในประเทศที่พัฒนาแล้ว กรณีของสลาก Lotto ซึ่งมีรางวัลสะสมมากกว่า ๕๒,๐๐๐ ล้านบาท จะมีการประกาศโอกาสถูกรางวัลในทุกรางวัล ๑ ใน ๓๐๐ ล้าน แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบังคับให้ประกาศโอกาสที่จะถูกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาลในทุกรางวัล ถ้ารู้อัตราถูกรางวัลก็จะเกิดการซื้ออย่างพอดี ซื้ออย่างระมัดระวัง และซื้อแบบไม่หวังว่าต้องถูกรางวัล ไม่มีความหมกมุ่น หรือฆ่าตัวตาย หรือไปเป็นหนี้สิน ทุ่มหมดตัว ปัญหาดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ปัญหาสำคัญของสังคมไทย คือ ค่านิยมและความเชื่อที่ผิดในสังคมไทยที่ยังมองและเข้าใจการพนันว่าการพนันเป็นเรื่องปกติ

๕.๓ บันทึกข้อตกลง - เพื่อต้องการป้องกันเด็กและเยาวชน ด้วยความห่วงใยและความตระหนักถึงภัยของพนันฟุตบอลออนไลน์ที่มีต่อเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในช่วงฟุตบอลโลก ครั้งที่ ๒๑ ค.ศ. ๒๐๑๘ ระหว่างวันที่ ๑๔ มิถุนายน - ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ณ สหพันธรัฐรัสเซีย โดยภาครัฐ ภาคประชาสังคม และเครือข่ายเด็กและเยาวชน จำนวน ๑๑ องค์กร ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU) ความร่วมมือในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ในช่วงฟุตบอลโลก ๒๐๑๘ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา ได้แก่ (๑) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (๒) สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (๓) กรมการปกครอง (๔) กรมกิจการเด็กและเยาวชน (๕) กรมสุขภาพจิต (๖) สำนักงาน กสทช. (๗) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (๘) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (๙) สำนักงานกองทุนเพื่อการพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ (๑๐) สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย (๑๑) สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย และมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ ในฐานะเจ้าภาพ โดยมี ๔ มิติในการขับเคลื่อนดำเนินงาน ได้แก่

(๑) มิติการสื่อสารและการสร้างความตระหนักแก่สังคม โดยเฉพาะผลกระทบจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ต่อเด็กและเยาวชน การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร และช่องทางการแจ้งเบาะแส

(๒) มิติการป้องกัน เพื่อลดผลกระทบจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ และสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายต่างๆ ในการทำกิจกรรมด้านการป้องกัน

(ก) มิติการปราบปรามและการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะในร้านเกม ร้านอินเทอร์เน็ต และการกระทำผิดในลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(ข) มิติการช่วยเหลือและการเยียวยา โดยเฉพาะเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการพนันฟุตบอลออนไลน์

๕.๔ การดำเนินงานระดับนโยบาย - หลังจากมีการลงนามบันทึกข้อตกลง เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๑ แล้ว หลังจากนั้นเมื่อเดือน พฤษภาคม ๒๕๖๑ มีการนำเข้าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ สถานิติบัญญัติแห่งชาติ จากนั้น มีคำสั่งตั้งคณะทำงานฯ เพื่อติดตามหน่วยงานต่างๆ ที่ทำงานตามภารกิจ ๔ มิติดังกล่าว ระหว่างนั้นที่ได้ทำงานไปได้ระดับหนึ่งได้นำข้อสรุปของคณะทำงานเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและการพัฒนาเด็กและเยาวชน (กดยช.) เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๑ โดยที่ประชุมโดยมีพลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานการประชุม กดยช. มีสภาเด็กและเยาวชนเป็นองค์คณะดังกล่าวด้วย เมื่อได้รายงานผลการดำเนินงาน ท่านรองนายกได้มอบหมายและให้ความสำคัญกับกระทรวงศึกษาธิการไปรวบรวมข้อมูล ศึกษาสถิติ และรณรงค์ป้องกัน หลังจากนั้น มีการตั้งกระทู้ถามในสนธิสัญญาแห่งชาติ โดยนายวัลลภ ตังคณานุก์ธัย ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ และในฐานะประธานอนุกรรมการส่งเสริมการป้องกันและคุ้มครองเด็กในการใช้สื่อออนไลน์ ซึ่งตั้งคณะทำงานชุดนี้ จากการตั้งกระทู้ถามในสนธิสัญญาแห่งชาติได้นำไปสู่การตื่นตัวและมีการเคลื่อนไหวครั้งใหญ่ โดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้เชิญทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อเร่งรัดติดตาม เข้มงวดกวดขันการปฏิบัติการให้สอดคล้องกับบันทึกข้อตกลงที่ได้ลงนามร่วมกันไปแล้ว

๕.๕ ผลการประเมิน

๑) งบประมาณ หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่สามารถใช้งบประมาณประจำที่มีอยู่แต่เดิมได้ดี ไม่มีปัญหา เนื่องจากเป็นเป้าหมายและภารกิจที่เตรียมการเอาไว้แล้ว มีการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. ที่เหมาะสม เพียงพอ

๒) บุคลากร สามารถใช้บุคลากรเดิมได้ แต่บางหน่วยงานพบว่ามีการกิจอื่นที่เร่งด่วนกว่าที่ต้องดำเนินการ มีการประชุมให้ความรู้เพื่อเตรียมการเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเรื่องที่เกี่ยวข้อง

๓) กฎ ระเบียบ มีนโยบายสนับสนุน จากการตั้งกระทู้ถามในสนธิสัญญาแห่งชาติ หรือ สนช. มีกฎ ระเบียบเดิม และสามารถออกหนังสือคำสั่งไปยังหน่วยงานย่อยได้ บางหน่วยงานสามารถอ้างอิงบันทึกข้อตกลง เพื่อสั่งการไปยังหน่วยงานย่อย ซึ่งเป็นผลพลอยได้ต่อเนื่อง จากการมี บันทึกข้อตกลงดังกล่าว

๔) ผลสำเร็จ

(๑) เกิดแผนงานรณรงค์ในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลกที่ช่วงชิงพื้นที่สื่อได้มาก ทั้งสื่อมวลชนและสื่อสังคมออนไลน์

(๒) เกิดกิจกรรม แผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่ จังหวัด และโรงเรียนทั่วประเทศ

(๓) เกิดการทำงานร่วมกันและได้ร่วมระดมสมองในการแก้ไขปัญหา ในระดับเจ้าหน้าที่ส่วนปฏิบัติงานภาคสนาม และคณะทำงาน

(๔) มีหน่วยงานกลางที่ร่วมกันระหว่างภาคประชาสังคมและหน่วยงานภาครัฐ หนุนเสริมการดำเนินการของคณะทำงาน

(๕) เกิดการบูรณาการข้ามมิติร่วมกันในบางส่วน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีการบูรณาการทำงานกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ส่งเสริมด้านการป้องกัน นอกเหนือจากภารกิจหลักที่ทำด้านการปราบปราม

(๖) มีการแจ้งเบาะแส และมีการจับกุมผู้กระทำความผิด

๕) ปัญหา/อุปสรรค

(๑) ขาดสื่อที่ใช้เผยแพร่ วรรณรงค์ และข้อมูลสถานการณ์ที่ใหม่ๆ สำคัญ และมีแง่มุม แตกต่างไปจากเดิม รวมถึงขาดข้อความหลักในการเผยแพร่ข้อมูล และวรรณรงค์ร่วมกัน

(๒) ขาดการเตรียมการด้านงบประมาณในการผลิตสื่อ

(๓) ขาดการเก็บสถิติที่ชัดเจน (อ้างอิงจากสำนักโพลสถาบันการศึกษา ๓ แห่ง)

(๔) กฎหมายที่ปฏิบัติ บังคับใช้ ยังมีความล้าหลัง รวมทั้งความชัดเจนในข้อกฎหมายให้สามารถดำเนินการเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้

(๕) ขาดการบูรณาการข้ามมิติทั้ง ๔ และยังขาดการประสานการทำงานเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานที่เพียงพอและมีประสิทธิภาพ

๖) บุคลากร

(๑) เจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการ และบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปของปัญหาการพนันในรูปแบบใหม่ๆ

(๒) ภารกิจของเจ้าหน้าที่มีหลายด้านที่ต้องดำเนินการ และยังขาดงบประมาณสนับสนุนการทำงานด้านการพนันที่เพียงพอ

(๓) ควรมีการดึงศักยภาพของส่วนอื่นๆ มาขับเคลื่อนร่วมกันมากกว่านี้ เช่น สื่อที่ภาคประชาสังคมได้รวบรวม และผลิตไว้ก่อนหน้านี้ในการรณรงค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการพนันมาอย่างต่อเนื่อง

๗) การมีส่วนร่วม

(๑) เกิดโครงการ หรือแผนกิจกรรมใน ๔ มิติ ในระดับจังหวัด และระดับพื้นที่

(๒) เกิดการมีส่วนร่วมกับประชาชนในระดับจังหวัด และระดับพื้นที่

(๓) เกิดการมีส่วนร่วมจากกลุ่มคนรุ่นใหม่มากยิ่งขึ้น

(๔) เกิดกระแสในสื่อสาธารณะ และสื่อสังคมออนไลน์ หรือ Social media

๕.๖ ข้อเสนอแนะ

(๑) ควรนำผลการดำเนินงานร่วมกันของคณะทำงานชุดนี้ ขับเคลื่อนต่อในระดับหน่วยงาน

(๒) ควรมีการจัดสรรบุคลากร เครื่องมือในการปฏิบัติงาน งบประมาณ และการมอบหมายภารกิจที่หน่วยงานให้ความสำคัญในระดับนโยบาย

(๓) สร้างความเชื่อมโยงในการบูรณาการข้ามมิติร่วมกัน เพื่อให้แต่ละองค์กรมีข้อมูลในการทำงานให้ครบทุกมิติ ทั้งด้านการป้องกัน การป้องปราม การปราบปราม และการเยียวยาแก้ไข

(๔) ควรขับเคลื่อนไปสู่องค์กรระดับชาติ เช่น การตั้งเป็น “คณะกรรมการลดผลกระทบจากการพนันแห่งชาติ” เป็นต้น

(๕) ควรมีการจัดทำแผนการทำงานร่วมกัน รวมทั้งวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ของแต่ละหน่วยงาน

(๖) ควรผลักดันการรณรงค์เรื่องนี้ให้เป็นวาระทางสังคมประจำทุกเทศกาลการแข่งขันเหมือนกรณี รณรงค์การหยุดเหล้าตามเทศกาล

(๗) ควรเชิญชวนสื่อ และองค์กรวิชาชีพสื่อมามีส่วนร่วมและเป็นพันธมิตรมีบทบาทมากในการสื่อสารกับสังคม “สื่อเป็นอย่างไรสังคมเป็นอย่างนั้น”

(๘) ควรมีการสนับสนุนองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ และเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และทันเหตุการณ์

(๑๐) ผลักดันหลักสูตรเท่าทันการพนันในสถาบันการศึกษา สำหรับครูและนักเรียน

๕.๗ ความยั่งยืนในการจัดการปัญหาการพนันในประเทศไทย - ควรจัดตั้ง “คณะกรรมการลดผลกระทบจากการพนันอย่างต่อเนื่อง” เพื่อยกร่างกลไกการป้องกันและลดผลกระทบจากการพนันออนไลน์ และรูปแบบการพนันอื่นๆ เช่น อีสปอร์ต หรือ พนันออนไลน์ คาสีโนออนไลน์ โดยมีข้อเสนอว่าควรจัดตั้ง คณะทำงาน ซึ่งควรประกอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค นักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์ นักวิชาการด้านกฎหมาย องค์กรวิชาชีพสื่อ ภาคประชาสังคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ โดยภารกิจสำคัญของคณะทำงาน ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ (๑) กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการกับปัญหาการพนัน และ (๒) ออกแบบรูปแบบโครงสร้าง ภารหน้าที่ของคณะกรรมการลดผลกระทบจากปัญหาการพนันระดับชาติ ที่จะอยู่ต่อไปอย่างมั่นคงถาวร ซึ่งภารกิจหน้าที่ขององค์กรระดับชาติ “คณะกรรมการลดผลกระทบจากการพนันแห่งชาติ” คือ (๑) สร้างองค์ความรู้ (๒) กำหนดมาตรการด้านการป้องกัน (๓) กำหนดมาตรการด้านเฝ้าระวัง (๔) กำหนดมาตรการด้านการเยียวยา (๕) ติดตามประเมินผล (๖) จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการป้องกัน ปกป้องคุ้มครอง และช่วยเหลือเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบ ที่มีความเป็นอิสระและโปร่งใส

ดังนั้น หัวใจสำคัญของการทำงานในวันนี้ที่ต้องให้ความสำคัญ คือ การปกป้องคุ้มครองเด็กจากปัจจัยเสี่ยง ที่เรียกว่า “การพนัน”

๖. เสวนา “การพัฒนากลไกป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์” - โดยวิทยากร ได้แก่ (๑) นายแพทย์ประวิทย์ ลีสถาพรวงศา กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ

โทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) (๒) นางสาววาสนา เก้านพรัตน์ ผู้อำนวยการมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก (๓) รองศาสตราจารย์ คณาธิป ทองรวีวงศ์ ผู้อำนวยการสถาบันกฎหมายสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต (๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ตันศิริคงคล อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (๕) นายพชรพรรษ์ ประจวบลาภ เลขาธิการสถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย และ (๖) นายพงศ์ธร จันทรศรมี ผู้จัดการศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะเพื่อลดปัญหาการพนัน มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ (ผู้ดำเนินรายการ) สรุปได้ ดังนี้

๖.๑ นายพชรพรรษ์ ประจวบลาภ สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย

การถอดบทเรียนการดำเนินงานลดผลกระทบจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ โดยสถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทยซึ่งทำงานร่วมสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยมาอย่างเข้มแข็ง ผลการเฝ้าระวังติดตาม (monitor) พบว่ากลไกการตลาดหรือกลยุทธ์ธุรกิจการพนันออนไลน์ ใช้ ๓ หลักในการทำการตลาดกับเยาวชน ได้แก่ (๑) การทำซ้ำ (Repetition : R) คือ เป็นการทำให้เยาวชนเห็นสื่อโฆษณาหรือเห็นเรื่องราวเกี่ยวกับพนันบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ ซึ่งจะทำให้เด็กหรือเยาวชนคุ้นเคยกับสื่อการพนันบ่อย ๆ จนเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ (๒) โฆษณาแฝง (Tie in : T) ในเว็บไซต์ต่าง ๆ รวมถึงเว็บไซต์ข่าวกีฬา จะมีการแปะลิงค์โฆษณาไว้ เมื่อคลิกเข้าไปจะกลายเป็นเว็บไซต์พนันฟุตบอล ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงเว็บไซต์พนันออนไลน์ได้ง่ายจากโฆษณาแฝงที่อยู่ตามสื่อต่าง ๆ และ (๓) การจัดส่ง (Delivery :D) ปัจจุบันการพนันออนไลน์สามารถเข้าถึงเด็กและเยาวชนได้ทุกที่ทุกเวลาบนออนไลน์ ซึ่งนอกเหนือข้อมูลข่าวสารทั่วไปที่เข้าถึงเด็กและเยาวชนได้อย่างรวดเร็วแล้ว ปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบจากพนันออนไลน์ก็เข้าถึงเด็กและเยาวชนได้อย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน

หลักการดำเนินงานสำคัญภายใต้หลัก ๓ ON ดังนี้

(๑) ออนไลน์ (ON LINE) เป็นช่องทางสำคัญที่จะสื่อสารเรื่องราวเกี่ยวกับการพนันไปยังเด็กและเยาวชน เพราะช่องทางออนไลน์เด็กและเยาวชนจะใช้เป็นอันดับหนึ่ง ดังนั้น หากจะสื่อสารเรื่องนี้ให้ประสบความสำเร็จ จะต้องสื่อสารผ่านช่องทางออนไลน์ ทั้งนี้ สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยและสถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทยได้ผลิตคลิปต่างๆ เผยแพร่ผ่านออนไลน์และรวมถึงฉายในโรงภาพยนตร์ อาทิ “คลิป ทางบอลหรือทางใคร” ภายใน ๓ วัน ยอดแชร์กว่า ๘ พันแชร์ ยอดวิวกว่า ๓ หมื่นวิว และมีความคิดเห็นต่าง ๆ มากมาย เป็นต้น

(๒) ออนไลน์ (ON AIR) การให้ความรู้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ถือเป็นอีกหนึ่งหัวใจสำคัญเพื่อดูแลและช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ซึ่งสถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทยได้ผลิตรายการ “ทางไม่ยั้ง” ในรูปแบบของรายการกีฬาและแทรกเนื้อหาผลกระทบจากการพนันเข้าไป

(๓) ออนไลน์ (ON GROUND) การลงพื้นที่ให้ความรู้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันก็ยังเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน

ข้อเสนอแนะจากการเฝ้าติดตามสถานการณ์การพนันในสังคมออนไลน์ (Media Monitor) มีดังนี้

(๑) ข้อเสนอเกี่ยวกับภาครัฐ ควรปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย และเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะทำให้การทำงานเรื่องนี้ประสบความสำเร็จ เพราะปัจจุบันกฎหมายยังไม่มียกเว้นโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับพนันออนไลน์ และควรมีคณะกรรมการการควบคุมการพนันแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่โดยเฉพาะ

(๒) ผู้ปกครองและประชาชนในสังคมไทยต้องมีความรู้ ความเข้าใจและรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลง

(๓) ภาคประชาชน ต้องรวมตัวกันเป็นเครือข่ายในการเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นพลเมืองในการช่วยเหลือและหนุนเสริมในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น

(๔) สื่อมวลชน ควรระมัดระวังในการนำเสนอข่าวการจับกุมการพนันออนไลน์ ซึ่งต้องไม่เป็นการกระตุ้นให้เด็กและเยาวชนเข้าไปสู่วงการพนัน เช่น การนำเสนอข่าวถึงจำนวนเงินมหาศาลจากการจับกุมบ่อนการพนัน เป็นต้น ทั้งนี้ สื่อมวลชนถือเป็นช่องทางสำคัญที่ร่วมแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๖.๒ รองศาสตราจารย์ คณาธิป ทองรวีวงศ์ ผู้อำนวยการสถาบันกฎหมายสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

การพนันไม่ใช่ความผิดตามหลักสากล ซึ่งตามหลักทฤษฎีความผิดบางอย่างเป็นความผิดที่ทุกประเทศมีเหมือนกัน เช่น ฆาตกรรม และลักทรัพย์ เป็นต้น แต่การพนันถือเป็นความผิดที่แต่ละประเทศห้ามแตกต่างกันออกไป ซึ่งมีทั้งห้ามเด็ดขาดและการพนันที่ต้องขออนุญาตโดยใช้ระบบ

ใบอนุญาตเข้ามากำกับ ทั้งนี้ เมื่อเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา ศาลสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินในคดีสำคัญเรื่อง การพนันออนไลน์ว่าต่อไปนี้จะแต่ละมลรัฐมีอำนาจในการออกใบอนุญาตการพนันให้ถูกต้องตามกฎหมาย (Legalize) โดยเฉพาะการพนันกีฬา (Sports Betting) ทั้งฟุตบอล บาสเกตบอล จึงนำไปสู่ปัญหาว่าการ ควบคุมพนันออนไลน์ถือเป็นปัญหาระดับโลก เนื่องจากเกาะเกี่ยวอยู่กับเครือข่ายต่าง ๆ และหลาย ประเทศตอนนี้หันไปในทิศทางที่จะเปิดเสรีการพนันมากขึ้น ดังนั้น การควบคุมพนันออนไลน์ จึงต้องอยู่ ภายใต้บริบทของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก

ประเด็นกลไกกฎหมายควบคุมการพนันเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งถือเป็นเรื่อง ที่หลายประเทศในโลกให้ความสำคัญ ยอมรับ และให้การคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการพนัน ผลการวิจัยพบประเด็นปัญหาทางกฎหมายไทย ๓ ฉบับ ดังนี้

(๑) พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ยังปัญหาขาดบทนิยามการพนัน ที่ชัดเจน กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้กำหนดบทนิยาม “การพนัน” ไว้ ใช้วิธีไปกำหนดชนิดของการพนันที่ผิด กฎหมายไว้ในบัญชี ก. บัญชี ข. แนบท้ายพระราชบัญญัติ ซึ่งบัญชีเหล่านี้ก็มีความเก่าแก่มาก ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ และยังไม่ครอบคลุมการพนันออนไลน์ ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาขึ้นจะต้องตีความว่าพนันออนไลน์ นั้นอยู่ในการพนันบัญชีใด โดยส่วนใหญ่จะอ้างอิงคำพิพากษาศาล ที่มีอยู่หลายแนว โดยต้องตีความให้ได้ เสียก่อนว่าเป็นการพนันที่ผิดในบัญชีใดที่กำหนดไว้ และแต่ละคดีก็ต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้ง องค์ประกอบด้านผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีผู้เล่นสองฝ่ายขึ้นไป จึงจะถือว่าเป็นการพนัน หรือองค์ประกอบ ด้านการเสี่ยงโชคหรือความไม่จะขึ้นอยู่กับปัจจัยในอนาคตที่ไม่แน่นอน ดังนั้น ปัญหาของกฎหมายว่า ด้วยการพนัน คือ การขาดบทนิยามการพนันให้ชัดเจนทำให้เกิดการตีความ นอกจากนี้ กฎหมาย การพนันยังไม่มีกลไกการคุ้มครองเด็กและเยาวชนไว้โดยเฉพาะ ซึ่งพบว่าการพนันออนไลน์ปัจจุบันมีการ ชักชวน กระตุ้นยั่วยุ ด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้เด็กและเยาวชนมาเล่นการพนัน ซึ่งหากจะมีการพิจารณาออก กฎหมายใหม่ ควรกำหนดนิยามไว้ชัดเจนเช่นเดียวกับกฎหมายเหล้าบุหรี่ ให้รวมถึงการสื่อสารการตลาด ที่เป็นการชักชวนโดยอ้อมด้วย

(๒) พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเจตนารมณ์ไม่ได้ใช้กับเรื่องการพนัน มีไว้ใช้กับอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งการพนันออนไลน์ไม่ได้ เป็นฐานความผิดตามกฎหมายฉบับนี้ แต่มีการนำกลไกของกฎหมายฉบับนี้มาใช้ในการแก้ไขปัญหาลูก พนันออนไลน์ ซึ่งได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเมื่อปี ๒๕๖๐ ที่ผ่านมา โดยมีกลไกสำคัญใน ๓ ส่วน คือ (๑) มาตรา ๑๔ การกำหนดความผิดเนื้อหาสำหรับเว็บไซต์พนันออนไลน์ (๒) มาตรา ๑๕ การกำหนดหลัก แจ่งเตือนและนำออก และ (๓) มาตรา ๒๐ การใช้อำนาจศาลสั่งปิดกั้นเว็บไซต์ แต่ก็ยังมีปัญหาเนื่องจาก ไม่ใช่กฎหมายโดยตรงและไม่ได้กำหนดให้การพนันเป็นความผิดตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ จึงยังเกิด ปัญหาในทางปฏิบัติ โดยในมาตรา ๒๐ ได้กำหนดว่าแม้พฤติกรรมนั้นไม่ใช่ความผิดตามกฎหมาย

คอมพิวเตอร์แต่หากผิดกฎหมายอื่น ก็สามารถดึงกลไกปิดกั้นเว็บไซต์ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์ไปใช้ได้ ถือเป็นกรียกกลไกของกฎหมายคอมพิวเตอร์มาใช้ปิดกั้นเว็บไซต์พบนออนไลน์ ทั้งนี้ ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ หากการพบนออนไลน์ดังกล่าวไม่ผิดตามกฎหมายการพบนก็ไม่สามารถโยกมายังกฎหมายคอมพิวเตอร์ได้ และเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนั้นจะต้องมาร้องกับเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์เสียก่อนจึงจะสามารถดำเนินการได้ เว้นแต่กรณีเว็บไซต์มีเนื้อหาที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายคอมพิวเตอร์สามารถดำเนินการเองได้ แต่ยังไม่มีความพิพากษาศาลว่าเนื้อหาเว็บไซต์พบนออนไลน์จะถือว่าขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือไม่ แต่เห็นว่าน่าจะใช้กลไกดังกล่าวได้ด้วย อย่างไรก็ตามกลไกตามกฎหมายคอมพิวเตอร์นี้เป็นการแก้ไขปัญหาปลายเหตุ คือ การปิดเว็บไซต์ ก็สามารถเปิดใหม่ได้ เนื่องจากกฎหมายคอมพิวเตอร์ไม่มีกลไกทั้งกระบวนการในการจัดการเรื่องนี้ และในทางปฏิบัติส่วนใหญ่จะบังคับใช้กฎหมายคอมพิวเตอร์กับลักษณะความผิดอื่นมากกว่าการพบน เช่น กฎหมายลิขสิทธิ์ เป็นต้น

(๓) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ กฎหมายนี้มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองเด็ก แต่ในกฎหมายฉบับนี้ไม่มีฐานความผิดเกี่ยวกับพบนหรือการชักชวน ยั่วยุเกี่ยวกับการพบน สำหรับบทบัญญัติใน มาตรา ๒๖ “ผิดสำหรับการใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพบน หรือเข้าไปในสถานที่พบน” กฎหมายยังกำหนดความผิดในลักษณะของพื้นที่ทางกายภาพ ยังต้องมีการตีความว่าการเข้าเว็บไซต์ที่ไม่ใช่สถานที่ ไม่ใช่ข้อสังหาริมทรัพย์ เข้าฐานความผิดดังกล่าวหรือไม่ กลไกการแก้ไขปัญหการพบนกับเด็กตามกฎหมายคุ้มครองเด็กจึงยังมีข้อจำกัด ทั้งนี้ ตัวอย่างกฎหมายอังกฤษ มีการห้ามโฆษณาการพบนซึ่งเป็นการกระตุ้นยั่วยุเด็กและเยาวชน และในหลายประเทศที่เปิดเสรีการพบนก็จะมีบทบัญญัติห้ามโฆษณากระตุ้นยั่วยุการพบนกับเด็กและเยาวชนอยู่เสมอ ดังนั้น กลไกการควบคุมและจำกัดการพบนออนไลน์เพื่อคุ้มครองเด็ก จึงควรถูกกำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้

ข้อเสนอแนะจากปัญหาของกฎหมายทั้ง ๓ ฉบับ ที่ยังไม่มียกกฎหมายเฉพาะวางกลไกอย่างเป็นระบบทั้งหมด โดยกฎหมายต่างประเทศจะมีหลากหลายรูปแบบแต่ส่วนใหญ่จะเน้นคุ้มครองเด็ก ถึงแม้ประเทศที่ใช้มาตรการกำหนดควบคุมด้วยใบอนุญาต (License-based systems) ก็ยังมีการควบคุมสำหรับเด็กและเยาวชน ซึ่งในสหรัฐอเมริกาได้มีมาตรการปิดกั้นเว็บไซต์ เมื่อปี ค.ศ. ๒๐๑๑ หรือเรียกว่า “Black Friday ๒๐๑๑” เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ศาลสหรัฐอเมริกาสั่งปิดเว็บไซต์ด้วยการยึดโดเมนของบริษัทการพบนรายใหญ่ โดยใช้กฎหมายการสกัดกั้นการเงินกับการพบนออนไลน์ ถือเป็นอีกหนึ่งกลไกที่ประเทศไทยควรนำมาใช้โดยใช้กฎหมายฟอกเงินในการจัดการกับการพบนออนไลน์ อย่างไรก็ตาม ในหลายประเทศใช้กลไกคณะกรรมการเฉพาะเพื่อทำงานเรื่องการพบน เช่น การออกใบอนุญาต และคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นต้น ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะต่อการแก้ไข

เพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเสนอให้มีกรรมการ องค์กร หรือมีกฎหมายเฉพาะเพื่อป้องกันปัญหาในการลักลั่นทางกฎหมายหรือนำกฎหมายที่กว้างเกินไปมาเทียบเคียงใช้ ดังนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายการพนันโดยนำกลไกแก้ไขปัญหานี้ไปใช้ในกฎหมายการพนัน

(๒) กำหนดให้มีคณะกรรมการเฉพาะขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหานี้โดยตรง

(๓) แก้ไขเพิ่มเติมกลไกเฉพาะไว้ในกฎหมายคุ้มครองเด็ก

๖.๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ตันศิริคงคล อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สถานการณ์และปรากฏการณ์การพนันกีฬาออนไลน์ (Sports Betting) ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งการพนันที่เป็น Sports Betting เติบโตอย่างรวดเร็วทั่วโลก Sports Betting โดยฟุตบอลมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๔ ของจำนวน Sports Betting ทั้งหมด ทั้งนี้ ปัจจัยที่ทำให้ Sports Betting เติบโตหลายประการ ทั้งจำนวนปริมาณมือถือที่แปรตาม Sports Betting จำนวนคนใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นแปรตาม Sports Betting จำนวนข้อมูลหรือจำนวนการไหลเวียนข้อมูลในโลกมือถือก็แปรผันเพิ่มขึ้นตามจำนวน Sports Betting จึงเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทั่วโลกว่า Sports Betting เป็นธุรกิจที่ยิ่งใหญ่เกินกว่าพรมแดนชาติใดชาติหนึ่ง ยิ่งใหญ่เกินกว่าขอบเขตอำนาจกฎหมายของรัฐใดรัฐหนึ่งจะควบคุมได้ และเป็นปัญหาต่อผู้มีอำนาจรัฐหรือผู้กำหนดนโยบายในการควบคุมการพนันทั่วโลก

ธุรกิจ Sports Betting มีกลไกการตลาดและกระบวนการทางเทคโนโลยีที่ครบถ้วน การจัดการกับปัญหาการพนันโดยเฉพาะการพนันออนไลน์ที่มาพร้อมเทคโนโลยีจึงต้องอาศัยกฎหมายหลายอย่าง ซึ่งทั่วโลกมีหลักการจัดการใน ๓ เรื่องสำคัญ ได้แก่

(๑) มาตรการออกใบอนุญาตและการกำกับดูแล ซึ่งเป็นต้นทางของการพนันที่สามารถเกิดขึ้นได้ รัฐในฐานะผู้ออกใบอนุญาตต้องพิจารณาออกใบอนุญาตด้วยความรัดกุม ต้องกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตต้องมีประวัติไม่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม ไม่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน เป็นคนที่มีธรรมาภิบาล มีกฎกติกาที่จะให้เข้าไปตรวจสอบภาษีที่ถูกต้อง เมื่อทำผิดต้องยึดใบอนุญาตและถูกปรับ และจะมีลักษณะการยับยั้งชั่งใจในการประกอบธุรกิจที่ไม่เอาเปรียบสังคม

(๒) มาตรการทางการเงิน Sports Betting จำเป็นต้องมีมาตรการทางการเงินควบคุม เพื่อให้รู้ว่าไม่เป็นธุรกิจในการฟอกเงิน ต้องสามารถตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน เส้นทาง การไหลเข้าออกของเงินเข้าบัญชีถูกต้องหรือไม่ ไม่มีแหล่งที่มาของเงินที่น่าสงสัย เพราะการพนันถือเป็นแหล่งหนึ่งของการฟอกเงิน

(๓) มาตรการข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลการเล่น ข้อมูลผู้เล่น จะต้องรู้ว่าผู้เล่นไม่เป็นเด็กและเยาวชน ไม่มีการโฆษณาที่เกินจริง ผิดกฎกติกา โฆษณาแอบแฝง ซึ่งในต่างประเทศ การโฆษณาแฝงจะมีโทษปรับที่รุนแรง

ข้อพิจารณาสำคัญ คือ รัฐที่ออกใบอนุญาตต้องตั้งคำถามว่านำเงินไปทำอะไร รัฐที่นำเงินไปใช้จ่ายในระบบงบประมาณรัฐนั้นจะเป็นผู้ที่เสพติดการพนันมากที่สุดในโลกเพราะได้เงินมาโดยง่าย แต่รัฐบางรัฐจะไม่นำเงินเข้าระบบงบประมาณ จะนำไปเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการให้สวัสดิการสังคมและสร้างกลไกคุณภาพการเล่นการพนัน นำเงินไปทำให้สังคมดี ทำให้เกิดจุดดุลยภาพคนเล่นพนันเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

การถอดบทเรียนในการพัฒนาการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลออนไลน์ในระยะยาว โดยใช้บทเรียนจากปรากฏการณ์โลกที่ผ่านมาเป็นจุดเริ่มต้นที่นำมาบรรณรงค์เพื่อให้ตระหนักรู้และรู้เท่าทันการพนัน ถือเป็นปรากฏการณ์ใน ๒ มุม ทั้งมุมในฐานะคนที่ทำงานบรรณรงค์ให้เกิดการตระหนักรู้และงานป้องกันและปราบปราม เป็นโอกาสทองของนักบรรณรงค์ในการที่จะเรียกร้องให้เห็นถึงพิษภัยของการพนัน และเป็นโอกาสทองของนักธุรกิจในการทำเงินเช่นกัน แม้อุตสาหกรรมการพนันจะมีมูลค่าสูงกว่าล้านล้านบาท แต่สิ่งที่เกิดขึ้นภาคประชาสังคมก็พร้อมสู้ โดยปรากฏการณ์สำคัญจากฟุตบอลโลกที่ผ่านมา คือ ทหารร่วมกับตำรวจในการจับกุมผู้กระทำความผิด สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีความกระตือรือร้นมาก และตำรวจสามารถจับกุมการพนันฟุตบอลโลกครั้งนี้ได้มากกว่าทุกครั้งที่ผ่านมา ผลการจับกุมมีจำนวนมากทั้งในแง่ปริมาณวงเงินที่เล่นและจำนวนคนเล่น การนำเสนองบเงินที่สามารถจำกุมได้ซึ่งมีมูลค่าสูงนั้น เป็นประเด็นที่สามารถมองได้ ๒ ด้าน คือ ด้านหนึ่งอาจจะเป็นการชักชวนให้คนอยากไปเล่นหรือเป็นเจ้าของการพนัน แต่อีกด้านหนึ่งถือเป็นตัวเลขที่ทำให้สังคมตระหนักรู้ว่าการพนันออนไลน์ไม่ใช่เรื่องเล็ก ที่มีจำนวนเงินและคนที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก เพื่อให้ความสำคัญและจริงจังกับเรื่องนี้มากขึ้น สรุบบทเรียนจากบอลโลก ๒๐๑๘ ได้ดังนี้

(๑) สถานการณ์โดยรวมดีขึ้น สังคมในภาพรวมมีระดับในการรับรู้ถึงสภาพปัญหาการพนันในช่วงบอลโลก

(๒) ในภาพรวมมีความพยายามบรรณรงค์ในการป้องกันเด็กและเยาวชนให้ลดการเข้าไปข้องเกี่ยวกับการพนันบอลในช่วงเทศกาลบอลโลก

(๓) ภาครัฐและภาคประชาสังคมมีความร่วมมือกันในรูปแบบเครือข่ายเฉพาะกิจ

(๔) มีการผลักดันให้เกิดเป็นวาระของรัฐเฉพาะกิจโดยอาศัยการรับรู้ของนายกรัฐมนตรีเป็นพลังสำคัญ

(๕) เกิดการปฏิบัติในระดับภาครัฐโดยเฉพาะหน่วยงานความมั่นคง

(๖) มีสถิติการจับกุมเพิ่มมากขึ้นทั้งจำนวนปริมาณเงินหมุนเวียน จำนวนผู้เล่น

(๗) มีการนำกฎหมายนอกเหนือจากพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาใช้

(๘) พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นที่รู้จักกันมากขึ้น โดยเฉพาะการเอาผิดกับผู้ปกครอง

บทเรียนที่เป็นผลงานอย่างดี ในเรื่องการบรรณรงค์ของบอลโลก คือ การสร้างการตระหนักรู้ซึ่งเป็นการมาตรการป้องกันที่ดีที่สุด ในทั่วโลกวิธีที่จะทำให้การแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องการติดการพนันและ

มาตรการทางสังคมโดยเฉพาะการเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนในการลดปัจจัยเสี่ยง หรือการให้ภาคประชาสังคมสามารถตระหนักรู้และการสร้างความเข้มแข็งในครอบครัวถือเป็นมาตรการที่ดีที่สุดในการป้องกันเด็กและเยาวชน จากสถานการณ์เด็กและเยาวชนจากบทเรียนบอลโลก ๒๐๑๘ จึงสรุปได้ว่า สถานการณ์โดยรวมดีขึ้น มีการรับรู้สภาพปัญหาการพนันในช่วงการแข่งขันฟุตบอลโลกภาพรวมดีขึ้น มีความพยายามในการรณรงค์ป้องกันไม่让孩子เข้าไปข้องเกี่ยวและลดการเข้าไปข้องเกี่ยวลงดีขึ้น ภาครัฐและประชาสังคมมีการพัฒนารูปแบบเครือข่ายแต่เป็นเครือข่ายเฉพาะกิจ มีการผลักดันให้เป็นวาระของชาติแบบชั่วคราวดีขึ้น เพราะเกิดการแข่งขันในการปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะหน่วยงานความมั่นคง โดยเฉพาะตำรวจ ดังนั้น การพนันออนไลน์ จะควบคุมได้ด้วยระบบการควบคุมเส้นทางทางการเงิน และบทเรียนที่ดีอย่างหนึ่งคือ มีการนำกฎหมายหลายฉบับมาบูรณาการใช้มากขึ้น แต่ที่ยังขาด คือ ยังไม่ได้เรียกสถาบันการเงินมาพูดคุย ซึ่งสถาบันการเงินมีความสำคัญ หากให้ความร่วมมือดี ๆ กับตำรวจ การพนันในประเทศไทยจะหนีไปประเทศอื่น ดังนั้น จะทำอย่างไรไม่ให้เรื่องนี้เป็นการทำงานเฉพาะกิจ ทำอย่างไรให้การทำงานมีความต่อเนื่อง โดยเฉพาะมาตรการการป้องกัน มาตรการการปราบปราม มาตรการการเฝ้าระวังรักษา และมาตรการด้านนโยบายสาธารณะในภาพรวม และจะทำอย่างไรที่จะสามารถป้องกันเด็กและเยาวชนจากการพนันฟุตบอลโลกที่มีในทุกวัน

๖.๔ นายแพทย์ประวิทย์ ลีสถาพรวงศ์ กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

การดำเนินการของ กสทช. ในส่วนวิทยุโทรทัศน์ที่เห็นชัดเจนในช่วงแข่งขันฟุตบอลโลกคือ ไม่มีการเชิญชวนให้ชิงโชค ทายผล แจกรางวัล และการบอกอัตราต่อรอง หากมีเรื่องร้องเรียนกรณีดังกล่าวจะสั่งให้ลงโทษหรือถอดรายการนั้นออก ดังนั้น การกำกับสื่อหลักได้ผลเป็นอย่างดี แต่ปัจจุบันประชาชนใช้สื่อออนไลน์กันมากขึ้น ทั้งนี้ กสทช. มีหน้าที่กำกับดูแลการออกใบอนุญาตผู้ประกอบการให้บริการเครือข่ายระบบอินเทอร์เน็ต ส่วนการดูแลเนื้อหาของอินเทอร์เน็ตที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบติดตามเนื้อหาอินเทอร์เน็ตที่ไม่ถูกต้อง และในส่วนของ กสทช. สามารถดำเนินการได้กรณีผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตรู้เห็นเป็นใจให้มีการกระทำความผิดดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ด้วยจำนวนข้อมูลเนื้อหาอินเทอร์เน็ตที่วิ่งผ่านเส้นทางของโทรคมนาคมในแต่ละวันที่มีข้อมูลมากมายมหาศาล จึงไม่สามารถที่จะตรวจสอบข้อมูลทั้งหมดได้ ดังนั้น ปัญหาของประเทศไทย คือ ปัญหาเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต (Internet Content) และยังไม่มีหน่วยงานที่จัดการเรื่องนี้อย่างชัดเจน โดยกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันจะดำเนินการกับเนื้อหาที่ผิดตามกฎหมายเท่านั้น ส่วนเนื้อหาที่ยังไม่ชัดเจนว่าผิดไม่สามารถจัดการได้ และเนื้อหาในเชิงสร้างสรรค์ก็ไม่ได้ถูกส่งเสริม

กรณีที่รัฐหลายรัฐยอมจำนนต่อการพนันกีฬาออนไลน์นั้น ไม่ได้เป็นการจำนนต่อการพนัน แต่จำนนต่อระบบ จำนวนต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบดิจิทัล (Digital Transformation) ที่ทำให้

การพนันเข้าสู่ระบบ เมื่อการพนันเข้าสู่ออนไลน์จะเกิดปัญหาการควบคุมเพราะเทคโนโลยีไม่มีพรมแดน
 ทั้งนี้ กสทช. ได้เข้าร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจไปจับกุมบ่อนการพนันชายแดน ซึ่งข้ามฝั่งไปอยู่นอกเขตอำนาจไทย
 แต่ใช้ระบบอินเทอร์เน็ตของไทยโดยใช้เสาสัญญาณเถื่อนรับสัญญาณจากฝั่งไทย กสทช. ได้ร่วมเข้าไปถอด
 ระบบอินเทอร์เน็ตบริเวณดังกล่าวออกก็สามารถตัดสัญญาณได้ อย่างไรก็ตาม หากชายแดนไทยดังกล่าว
 มีระบบอินเทอร์เน็ตที่เจริญก้าวหน้ามากขึ้น บ่อนพนันก็สามารถตั้งอยู่ที่ไหนก็ได้โดยเฉพาะในประเทศ
 ที่การพนันถูกกฎหมายซึ่งกฎหมายไทยก็จะก้าวล่วงไปด้วยไม่ได้ โดยมาตรการของไทยจะทำได้เพียงการ
 ปิดเว็บไซต์ และเว็บไซต์พนันก็จะไปเปิดใหม่ได้ ซึ่งต่างจากกรณีประเทศสหรัฐอเมริกาที่สามารถปิด
 เว็บไซต์ด้วยการยึดโดเมน เนื่องจากสหรัฐอเมริกาคือประเทศที่เป็นองค์กรจดทะเบียนโดเมนของโลก

เมื่อก้าวถึงเรื่องการพนันออนไลน์ ควรแยกออกเป็น ๒ ส่วน คือ (๑) หน้าเว็บไซต์ซึ่งเป็น
 เพียงช่องทาง เมื่อถูกปิดก็สามารถเปิดใหม่ได้ (๒) บ่อนพนันหรือเจ้ามือพนัน ซึ่งการสามารถจับกุมได้ก็จะ
 สามารถแก้ไขปัญหาได้ ทั้งนี้ ข้อมูลจากการจับกุมและยึดเครื่องแม่ข่ายหรือเซิร์ฟเวอร์ (Server) ของบ่อน
 การพนันมีข้อมูล ๒ ส่วนที่สำคัญ ที่ควรนำมาวิเคราะห์เพื่อดำเนินการเรื่องนี้ ได้แก่ (๑) ข้อมูลของผู้เล่นและ
 การเล่นเกม และ (๒) ข้อมูลการไหลเวียนของเงินในการเล่นพนันออนไลน์ ทั้งนี้ เว็บไซต์การพนันจะนำพฤติกรรม
 ต่าง ๆ ของผู้ใช้ไปวิเคราะห์เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้ได้มากที่สุด ดังนั้น หากนำข้อมูลจากเซิร์ฟเวอร์ที่ได้
 จากการจับกุมบ่อนการพนัน มาใช้วิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับไปเพื่อวางมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา
 การพนันออนไลน์ได้เช่นเดียวกัน

ประเด็นเรื่องการออกกฎหมาย จะเขียนอย่างไรเพื่อรองรับปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาของ
 กระบวนการบูรณาการดำเนินงานของหน่วยงานให้ครบถ้วนทั้งระบบ กลไกรองรับกฎหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญที่
 จะต้องพิจารณาด้วย กรณีที่ทุกภาคส่วนได้ร่วมกันรณรงค์และดำเนินการในช่วงบอลโลกที่ผ่านมา
 สามารถสร้างเป็นสื่อสาธารณะเพื่อไปกระตุ้นเตือนต่อสังคมให้รับทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น โดยประเด็น
 ที่น่าห่วงใย คือ นักเล่นหน้าใหม่ ด้วยวิธีการการสร้างสิ่งที่เรียกว่าการพนันฟุตบอลเป็นเรื่องปกติ
 เมื่อดูฟุตบอลโลกต้องเล่นพนันและเห็นเป็นเรื่องเล็กน้อย เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดนักพนันหน้าใหม่
 จึงควรมีการรณรงค์ให้เกิดความต่อเนื่องต่อการแข่งขันบอลโลกที่ผ่านมา และต้องมีมาตรการที่จะจำกัด
 หรือทำให้การพนันฟุตบอลหายไปให้ได้ ทั้งนี้ เห็นด้วยว่าควรมีกฎหมายเกี่ยวกับพนันออนไลน์ที่ชัดเจน
 โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนต้องมีมาตรการต่างไปจากเรื่องปกติ อย่างไรก็ตาม เนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต
 (Internet Content) เป็นเรื่องเสรีหากไปจำกัดเป็นการทั่วไปอาจจะเกิดปัญหาสิทธิการใช้อินเทอร์เน็ต
 ของคนทั่วไป จึงควรกำหนดมาตรการเฉพาะประเด็นที่มีความเสียหายต่อประเทศ เสียหายต่อเด็กและ
 เยาวชน ซึ่งเชื่อว่าทุกคนในสังคมเห็นด้วยว่าจะต้องทำให้เกิดขึ้น นอกจากนี้ การออกแบบมาตรการการ
 พนันออนไลน์ควรกำหนดในกฎหมายให้ได้ว่า จะจัดระบบข้อมูลทางออนไลน์และการทำธุรกรรมทางการเงิน

ที่เกี่ยวกับพินออนไลน์อย่างไร ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ และควรเป็นมาตรการเฉพาะกับปัญหาที่มีจริงๆ เท่านั้น ไม่ควรกำหนดเป็นการทั่วไป

๖.๕ นางสาววาสนา เก้านพรัตน์ ผู้อำนวยการมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

ประเทศไทยมียุทธศาสตร์คุ้มครองเด็กแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “เด็กทุกคนอยู่ดี มีสุข ปลอดภัย ในครอบครัว ชุมชน และสังคมแวดล้อมที่คุ้มครองและดูแล ” ทั้งนี้ปัญหาการพินบนพุดบอลออนไลน์ ถือเป็นภัยคุกคามอีกแบบที่เป็นปัญหารุนแรงต่อสังคม หากไม่ป้องกันตั้งแต่เด็กเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ที่ติดการพินบนเช่นกัน จากคำโบราณสอนว่า ไฟไหม้บ้านสิบครั้ง ไม่เท่าเสียการพินบนครั้งเดียว มันไม่ได้เสียแค่ทรัพย์สิน บางคนที่ติดการพินบนไม่รู้จะออกจากวังวนตรงนั้นอย่างไร สุดท้ายจบชีวิตตัวเอง ประเทศชาติเสียบุคลากร ที่จะทำหน้าที่อื่น ๆ ได้ ครอบครัวล่มสลาย เด็กที่อยู่ในครอบครัว เป็นปัญหา ทำลายสังคม บางคนติด จนกระทั่งไปก่ออาชญากรรมอื่น ๆ อยู่ในเรือนจำก็ไปอยู่ในความรับผิดชอบของเรือนจำ หรือหากเจ็บป่วยต้องไปอยู่ในการดูแลของกระทรวงสาธารณสุข การพินบนจึงเป็นปัญหาที่เห็นได้เป็นรูปธรรม

จุดเด่นของบันทึกข้อตกลงเรื่องนี้ คือ มีระบบติดตาม การประเมินผล และการถอดบทเรียน ทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนของทุกหน่วยที่ลงมือทำ เห็นจุดที่ควรเพิ่มเติมปรับปรุง จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจหากสามารถเชื่อมโยงกับข้อเสนอแนะให้ให้เป็นวาระแห่งชาติแบบถาวรเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ กยดช. ก็น่าจะมีความเป็นไปได้ ทั้งนี้ เห็นด้วยว่าควรมีการทำงานเรื่องนี้แบบจริงจัง และอยากให้การดำเนินการจัดการเรื่องพินบนออนไลน์ให้คล้ายกับการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจจราจร ซึ่งปัจจุบันพัฒนาการใช้กล้องติดตั้งเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดจราจร ซึ่งจะมีภาพถ่ายและใบสั่งส่งไปถึงบ้าน ทำให้คนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจราจรมากขึ้น ทั้งนี้ เห็นว่าตำรวจมีการทำงานอย่างต่อเนื่อง แต่ต้องทำให้ประชาชนให้ทราบข้อมูลดังกล่าวด้วย ต้องพิจารณาเนื้อหาและวิธีการเพื่อสื่อสารไปยังประชาชนได้รับทราบ

กฎหมายคุ้มครองเด็ก มีมาตราที่เป็นหัวใจสำคัญ คือ มาตรา ๒๓ กำหนดให้ผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนตามควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น ทั้งนี้ ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ ดังนั้น หากผู้ปกครองทำหน้าที่ครบถ้วนตามที่กำหนดในกฎหมายก็จะไม่เกิดปัญหาใด ๆ เลย ทั้งนี้ ตามกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งได้กำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพินบนไว้ โดยกำหนดให้ผู้ปกครองต้องกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และฝึกวินัยในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งด้านจริยธรรม เช่น การมีเงื่อนไขและปัจจัยภายนอกที่เอื้อด้านคุณธรรมของเด็ก รวมทั้งมีการสร้างแรงจูงใจให้เด็กประพฤติปฏิบัติในทางที่ดีและงดเว้นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จูงใจให้มี

พฤติกรรมที่ดี ยับยั้งพฤติกรรมไม่ดี ฝึกให้เด็กสามารถแยกแยะผิดชอบชั่วดี มีทักษะในการควบคุมอารมณ์เกิดแรงจูงใจอยากทำสิ่งที่ดีด้วยตนเอง หากผู้ปกครองไม่สามารถทำได้เช่นนี้ ก็แสดงว่าผู้ปกครองต้องมีส่วนรับผิดชอบ ทั้งนี้ เห็นว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายคุ้มครองเด็กยังไม่เคยมีความรู้ข้อมูลชุดนี้เลย โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องต้องมีโอกาสในการเข้าใจเพื่อสามารถทำงานกับน้อง ๆ กลุ่มนี้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะต่อการแก้ไขปัญหามาหลัก ๕ P ในการแก้ไขปัญหา ด้วยการนำการขับเคลื่อนที่ได้ลงมือทำดี ๆ แล้วเข้าไปสู่ระบบใหญ่ที่ถาวร ได้แก่ (๑) นโยบาย (Policy) (๒) การคุ้มครอง (Protection) (๓) การบังคับใช้กฎหมาย (Prosecution) (๔) การป้องกัน (Prevention) และ (๕) การมีส่วนร่วม (Partnership) ทั้งนี้ เห็นว่า สิ่งดี ๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้ว หากมีเด็กหรือเยาวชนที่สามารถหลุดจากวงจรการพนันมาได้แล้ว ควรนำคนนั้นมาบอกกล่าวให้รู้ว่าการไปติดกับสิ่งเหล่านี้จะสามารถหลุดรอดได้ คนที่เป็นนักพนันก็เหมือนคนที่ก้าวพลาดหากได้รับโอกาสจะได้เริ่มต้นใหม่ได้

๗. กล่าวปิดการสัมมนา - โดย ดร.สมคิด สมศรี อธิบดีกรมกิจการเด็กและเยาวชน

วันนี้ถือเป็นนิมิตหมายที่ดีที่ทุกภาคส่วนได้บูรณาการการทำงานได้เป็นรูปธรรม โดยมีจุดเริ่มต้นจากสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชน ซึ่งกฎหมายถือเป็นปัญหาส่วนหนึ่งที่ยังต้องมีการตีความการใช้หลายฉบับ และคนที่ทำงานยากที่สุดคือเจ้าหน้าที่ตำรวจ อย่างไรก็ตาม ผลการบูรณาการการทำงานร่วมกันซึ่งได้ขับเคลื่อนงานให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างวันนี้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง ทำให้เห็นสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนที่น่าห่วงใยในเรื่องสื่อออนไลน์ซึ่งไม่เพียงเฉพาะเรื่องพนันฟุตบอลอย่างเดียว กรณีการลงโทษพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่มีเล่นการพนันออนไลน์ ตามกฎหมายคุ้มครองเด็ก มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ นั้น โดยส่วนตัวยังเห็นว่าอาจจะไม่ยุติธรรมนัก เนื่องจากปัจจุบันเด็กเข้าถึงสื่อออนไลน์ได้ง่ายมาก โทรศัพท์และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ อยู่กับเด็ก ๆ ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง จึงต้องช่วยกันปกป้องและป้องกันไม่ให้เด็กเข้าสู่วงการพนัน ซึ่งการปิดเว็บไซต์ก็อาจจะไม่ใช่การแก้ปัญหาเนื่องจากโดเมนอยู่ต่างชาติ เมื่อถูกปิดก็ยังสามารถเปิดใหม่ได้เช่นกัน ปัญหาด้านสังคม การใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียวมักจะไม่ได้ผลมากนัก จำเป็นต้องบูรณาการขับเคลื่อนกระแสสังคมเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน โดยในเชิงนโยบายท่านนายกรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้อย่างยิ่งจริงจัง รวมทั้งทุกภาคส่วนในสังคมล้วนมีความห่วงใยต่อปัญหาการพนันกับเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ กรมกิจการเด็กและเยาวชนใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานแก้ไขปัญหา โดยมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๗ ของกฎหมายคุ้มครองเด็ก โดยเน้นใช้ในการประชาสัมพันธ์ให้เด็ก ผู้ปกครอง และสังคมได้รู้ถึงโทษตามกฎหมาย เพื่อลดผลกระทบและความรุนแรงกับเด็ก นอกจากนี้ กลไกของสภาเด็กและเยาวชน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ซึ่งได้พัฒนาไปไกลให้มีสภาเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ทั้งในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ดังนั้น การเคลื่อนงานด้วยเด็กและเยาวชนกว่า ๒๑ ล้านคน

ตามแนวคิด “เด็กคิด เด็กทำ เด็กนำ ผู้ใหญ่หนุน” โดยเด็กและผู้ใหญ่ต้องเดินไปคู่กัน ดังนั้น สภาเด็กและเยาวชนถือเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนงานของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ จะได้นำมติของผลการสัมมนาในวันนี้ นำเข้าสู่ที่ประชุม กยดช. เพื่อทราบและขอมติเพื่อแจ้งให้คณะกรรมการจังหวัดได้ขับเคลื่อนในพื้นที่ต่อไป โดยตลอดระยะเวลาในการขับเคลื่อนของคณะทำงานซึ่งได้เกิดจากการลงบันทึกความตกลงของ ๑๑ องค์กร โดยใช้ฟุตบอลโลก ๒๐๑๘ เป็นเครื่องมือการบูรณาการทำงานร่วมกัน และเป็นนิมิตรหมายที่ดีของจุดเริ่มต้นในการสร้างเครื่องมือในเรื่องสื่อออนไลน์ที่เห็นผลเป็นรูปธรรม ซึ่งทุกองค์กรจะได้ขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องกันไป การสัมมนาในวันนี้ได้แสดงให้เห็นพลังและความสำเร็จที่ทุกฝ่ายได้ระดมกำลังกันอย่างจริงจัง อันเป็นฟันเฟืองที่เชื่อมต่อกันเพื่อเคลื่อนสู่เป้าหมายหนึ่งเดียว สุดท้ายนี้ขออำนวยการพรให้ทุกท่านประสบความสำเร็จและมีพลังในการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้เด็กเยาวชน และลูกหลานของเราต่อไป และขอปิดการสัมมนา ณ บัดนี้ ขอขอบคุณครับ
